

BÉKEHÍRNÖK

„A jövőendő a béke emberé”

XX. (LXX.) EVF. 36. SZÁM

A MAGYARORSZÁGI BAPTISTA EGYHÁZ LAPJA

1976. SZEPTEMBER 5.

Egy példázat folytatása

A történet főszereplője, a kisebbik fiú, eltékozolva vagyonát, elveszítve minden reményét, nagy bűnbánattal és alázattal tért vissza az atyai házhoz, hogy talán szolgaként kap mindennapi kenyeret ott, ahonnan mint teljes jogú örökös indult el. Büntetés helyett bocsánattal, szolgasorsba taszítás helyett ünnepléssel várta megtérő gyermekét a szerető atya.

A fiú az elkövetkező néhány évben csak meghatódva és hálás szívvel tudott visszagondolni atyja megbocsátó szeretetére, végtelen jószágára. Viszonzásképpen szorgalmasan buzgolkodott a család gazdaságában testvérével együtt. De az évek múltával már csak szolamokat zengett élete nagy eseményéről, megváltozott érzelmekkel. Most már úgy gondolt vissza a múltbeli történésekre, mint a legtermészetesebb dologra, ami valaha is történhet az emberrel. Az alázat eltűnt szívéből, és gögnek adta át a helyét. Meg volt győződve, hogy az ő kiváló tulajdonságai, szeretetreméltósága készítette atyját arra, hogy neki ismét jövőt és örökséget biztosítson. Szívesen hangoztatta testvére előtt, hogy ő mennyire szereti atyját, hiszen távoli vidékről tért vissza hozzá. Ezzel arra célzott, hogy bátyja kevésbé szereti, mert nem élte át a távollét kínzó fájdalmát. Sőt, atyja előtt többször megvádolta testvérét állítólagos képmutatásáért, hanyag munkavégzéséért. Pedig a nagyobbik fiú legalább olyan szorgalmasan és hűséggel munkálkodott a gazdaságban — ha nem jobban —, mint öccse. Tisztaban volt ezzel a fiúkkal atyja is, átlátott kisebbik fia sötét szándékain, aki lelki gög-jétől elvakulva teljesen megátalkodottá lett vélt önigazságában. Az atya ezúttal nem volt kíméletlen engedetlen fiával szemben. Végképp megfosztotta örökségétől, és ettől kezdve egész életén át szolgaságban kellett sínylődni.

Gyülekezeteink tagjainak többsége a hívó szülők gyermekei közül kerül ki, kevesebben vannak a világból megtértek; az utóbbiak a tékozló fiak. Most nem a missziói szellem hanyatlásáról szeretnék elmélkedni, ez külön téma (egyébként is ennek érdekében nem a szót kell szaporítani, hanem minden egyes hívőknek tennikellene valamit bizonyoságtévő élettel). Nem is a tékozló fiak ellen ragadtam tollat kíváncsi és biztos vagyok benne, hogy minden komoly hívőnek ez az óhaja: minél több ember térjen meg a világból. Csupán egy furcsa és megdöbbentő jelenségre szeretném felhívni a figyelmet, remélve, hogy ez a jelenség nem általános, és nem is lesz az.

Találkoztam világból megtért hívőkkel, akik érdekeltet kovácsoltak abból, hogy megértették a bűn mélységeit. Azt mondják, amelyik hívő nem ilyen látványosan tért meg, nem is igazán hívő. A hívő szülők gyermekeként megtért testvéreket kétszívűséggel és kételyvel vádolják. Sajnos, ezek az emberek a figyelmeztető, intő szót sértődötten visszautasítják. Lelki gögjükkel csak a képmutatásuk nagyobb. Önként adódik a kérdés: mi az értelme az ilyen „meszelt sír” életnek? Féltő, hogy ha szívüket továbbra is megkeményítik, állapotuk szörnyűbb lesz az elsőnél.

Tanuljunk meg Jézustól a szelídséget és az alázatosságot, hiszen nekünk nincs érdemünk. Egyedül Isten kegyelme, bűnbocsátó szeretete révén részesülhetünk gyermeki kiváltságokban. Ha csekély erőnkkel szolgálhatunk Atyánknak, testvéreinknek, emberársainkon keresztiül, csak az Úré legyen a dicsőség! Szeretlenség, vádaskodás helyett fogjunk össze, erőnket hasznosabb munkára fordítsuk. Atyánk csak így áldhatja meg tevékenységünket, amely nem lesz hiábavaló.

„Aki felmagasztalja magát, megaláztatatik; aki pedig megalázza magát, felmagasztaltatik.”

Melyiket választjuk?

A döntésen üdvösségünk múlhat!

Ifjú Nagy János

A „Krisztus-himnusz” tanítása

Fil 2:1—5.

A cím nem Pál fogalmazása, de a tartalom igen. A Bibliakutató tudósok az őskereszténységtől napjainkig úgy értékelték, hogy a Fil 2:5—11. verseiben ragyogó himnuszt zeng Krisztusról az apostol. Igen, mert Krisztus méltó e himnuszra. A himnusz elsősorban Istent dicsérő óda (irodalmi műfaj), fenséges eszmét ünneplő költemény. A legfenségebb igazságokat mondja el a legkésebb formában. Jézus Krisztus: Isten, aki a legfenségebb eszmét hozta erre a világra, s ezért méltó a magasztalásra!

Kölcsy fogalmazásában „Isten, áldd meg a magyart” kezdetű nemzeti himnusznak az a különleges szépsége, hogy magasrendűen fogja egységbe népünk sorsát. A nemzet földi története és annak égi vetülete együtt fejeződik ki benne. A Krisztusról zengő himnusz a mennyet és a földet úgy foglalja össze, hogy a tündökletes próza szinte költeményszerű ódában szárnyal — rím nélkül is. A stílus veretessége, a szófűzés tömörsége, a mondatokban végighúzódo gondolatritmus, az eszmepárok egymás mellé helyezése lenyűgözővé és páratlanul teszi a váltástörténetnek ezen ihletett leírását.

Aranymondásként ismerik az első keresztények. Ez a hitvallás! Ezt tanulták meg kívülről a katekumenek, ebből formálták a legszebb énekeket.

Fenséges módon hozza közel Istent az emberhez, és emeli fel az embert Istenhez a himnuszban Pál. Csodálatos benne az isteni és az emberi párhuzama. Irodalmilag a legjellegzetesebb parallelizmus. A rendkívüli módon összeválogatott páli gondolatcsoporthoz a stílus-forma ékességével gyönyörűsége szerkezetet teremtenek. Olyat, amit alapjában véve nem csak himni lehet, de követni is érdemes. Az emberi érzület és az Isten dicsősége keresztezi e versekben egymást. Az benne a nagy kérdés: hogyan jutunk el Istenhez.

Ismeretünk szerint az ember 1909-ben jutott el az Északi és 1911-ben a Déli Sankra. Csak 1953-ban tekintette meg egészen közelről a föld legmagasabb pontját. Aránylag későn, 1960-ban érte el a tenger legmélyebb részét. 1969-ben feljutott a Holdra. Ismeretünk, tudományunk szédülétesen fejlődik, de a kérdés továbbra is marad: hogyan jutunk el Istenhez. Amikor az egyik idegenbe szakadt hazánk fia három év-tized múlva először hazalátogatott, kijelentette, hogy egyetlen célja, mindenütt — utcán, temetőben, ősi portán, a még megmaradt pitvarban és konyhában — pontosan az édesanyja lábnyomába lépni. És ez az epizód tanított engem is. Istenhez jutni egyetlen módon lehetséges: Krisztus lábnyomába lépni, őt követni. India nagy fiát, Gandhit egyszer megkérdezték, hogyan lehetne a kereszténységet hazájában a legjobban elterjeszteni. Azt felelte: úgy, hogy ha a keresztények elkezdene Krisztusi módon élni!

Pál a Krisztus-himnuszban erre az útra tanítgat bennün-

ket: „Az az indulat legyen bennetek, mely volt a Krisztus Jézusban is”. Merésznek tűnő szavak ezek! Hogyan lehet valakiben az az indulat, mely volt az Úr Jézus Krisztusban is, hiszen mindnyájunkra ránehezedik az atyáinktól örökölt hiábavaló élet terhe. Ennek súlya alatt még Pál apostol is így kiáltott fel: „Ó, én, nyomorult ember! Kicsoda szabadít meg engem a halálnak testéből?”

Pál azonban nemcsak az élet realitását ismeri, hanem ismeri Istent is. Tudja, hogy az Úr mit adott nekünk. És mit tett értünk a Krisztusban. Azt is jól tudja, hogy mire lehet képes az ember Krisztus váltáságával. Ezt önmagán is megtapasztalta. Ő, aki valamikor Krisztus nagy ellensége volt, megtérése után olyan nagy változáson ment át, hogy joggal mondhatta: „Krisztussal együtt megfeszítettem...”

Amikor a krisztusi indulatot állítja elénk, akkor elsősorban az ő alázatosságára mutat rá. Arra a tudatos magatartásra, melyben az Úr Jézus minden nagysága, dicsősége, erkölcsi és szellemi felsőbbrendűsége ellenére harminc éven át szerény názáreti ács tudott maradni. Később is elég volt számára szűk hazája, az egyszerű emberek szegényes élete. Elég volt a halászok, vámszedők, bűnösök társasága. Megalázta magát. Nehéz erre a természeti embert biztatni! Ki vállalta önkéntesen, hogy utolsó legyen, amikor első lehetne? Ki örülne a rágalomnak, a szidalomnak, a százszor is ismétlődő megaláztatásnak, amikor elismerésben, dicsőségben fürödhetne? Ki akarná, hogy nagy erő birtokában gyengének vagy legyőzöttek ismerjék? Ki akarna perverzesztes lenni, amikor igaza van? Ki akar mindenképpen névtelen beosztott lenni, amikor vezető állást is be tudna tölteni?

Az Ige nem is általánosságokban beszél, hanem azokat szólítja meg, akik valamennyire ismerik már az Úr Jézust. Aki tudja róla, hogy nevéhez nemcsak jászolbölcső és kereszt fűződik, hanem Isten királyi széke is! Nemcsak názáreti Jézus ő, hanem Jézus Krisztus; Ő az Atya Isten dicsőségére. Azoknak szól tehát, akiknek már van kapcsolatuk Krisztussal. Aki hallották, látták, megtapasztalták, hogy Krisztus követése nem maradás, nem rajongás, hanem olyan nemes törekvés, mely szebbet, jobbat és többet akar adni a világnak, mint ami önmagától telik; hogy Jézus élete látható legyen a mi halandó testünkben.

Akiben a Krisztus indulata van, az minden körülmények között emberséges ember. Még a Sátántól megszállottal is úgy beszél, mint Krisztushoz illik, szelíden, alázatosan, de meg nem alkuvó módon; és így van győzelem!

Minden ilyen győzelem szebbé teszi a világot. Akiben a krisztusi indulat van, megtanulja, hogy az élet igazi értelme a szolgálata. Rájön, hogy az a boldog, aki boldogít. Azért lesznek értékes emberek, mert már nemcsak találni akarnak, hanem a keresés terhet is vállalják, mint Jézus. Nemcsak aratni szeretnének, hanem vetni is. Nem a fellegekben járnak, hanem az emberek között. Ott vizsgálják naponta jóságból, emberségből és békességből. Ezek az emberek Isten gyermekei.

Mészáros Kálmán

Isten keresi az embert

Az igehirdetés a mindenható Istennek egyik legnagyobb, legbölcsőbb vállalkozása annak érdekében, hogy az emberrel megértesse akaratát. Minden igehirdetésben Isten keresi az embert. Éppen ezért az igehirdetés nem lehet sohasem csupán emberi vállalkozás. Minden készülődés idején érezni kell az igehirdetőnek azt a vezettetést, ami ezt bizonyítja is. Ilyenkor az igehirdető átengedi magát a Szentlélek által Isten befolyásának. Ezek után hangzanak — Isten szempontjából — a jó igehirdetések. Nem biztos, hogy ez minden alkalommal az emberek tetszését is elnyeri. De mindenképpen érezhető benne az isteni vezettetés. Nem is szabad egyébként soha az igehirdetőnek arra törekednie, hogy szolgálatában az emberek tetszését keresse.

Az igehirdetés által Isten ismereteket közöl. Ezek az ismeretek mind a látható világ, mind pedig a láthatatlan világ dolgaira vonatkozóan egyaránt fontosak és érvényesek. Isten a két világot soha nem különíti el e tekintetben sem. Ezen ismeretek nélkül nem lenne teljes az emberi méltóság. Isten pedig támadható lenne az ítélet idején a bűnösök részéről, ha nem közölte volna ezeket az ismereteket. Habár azt is tudjuk, hogy a helyes ismeretek birtokában is sokszor bölcstelenül és törvénytellenesen cselekszik az ember. Sőt olyan emberek is vannak, akik abban találják gyönyörűséget, hogy a fennálló jó rend ellen lépjenek. Az igehirdetésben kapott isteni ismeretek a boldog élethez vezetnek el.

Az igehirdetésben Isten az ismeretek egy részét azok felé az erőforrások felé irányítja, melyek megkönyítik, széppé teszik az életet. A gyenge, tehetetlen ember eljuthat az erős, hatalmas Istenhez. A bűneiben szenvedő eljuthat a

szabadító Jézus Krisztushoz. A nemes, jó cselekedetek gyakorlása után vágódó lélek a Szentlélek által erőhöz és alkalomhoz jut. Tehát az Ige hallgatója itt kapja meg ezek felé az indítást és az erőt.

A történelem során többször is előfordult, hogy az Ige hirdetésének és hallgatásának korántsem voltak ilyen mély céljai. Hangzottak csodás, szép igehirdetések. Gyönyörűkötötték a szívet — lelket és az értelmet. De élet azokból sohasem lett. Talán maguk az igehirdetők is csak ennyit akartak. Mások pedig ott bukkant meg az igehirdetők Isten Szentlélek által sugalmazott, lélekhez címzett prédikációja, hogy a hallgatók nem hajlandók az Igében kapott ismeretek eljáratására, sem pedig azok cselekvésére. Ezekben az időkben szokott bekövetkezni Isten legnagyobb büntetése, hogy néma marad.

Az igehirdetésben népének Isten minden alkalommal egy vagy több feladatot is ad. Olyan a mi igehallgatásunk, mint amikor a gyerekek az iskolában tanulnak; naponként házi feladatot is kapnak.

Mindazok, akik nem végzik el, nem végezték el a „házi feladatokat”, ismételnék, kimaradnak. Örömmel hallgatjuk a jól elkészített, isteni üzeneteket tartalmazó igehirdetéseket. Gyönyörködünk bennük a lelkünk. Csak az azokban reánk kirótt feladatokat nem vállaljuk. Ez a mi tragédiánk. Mi a teendő? Továbbra is készüljünk úgy az igehirdetésekre, hogy azok szépek is, igazak is legyenek. Legyen minden igehirdetésben benne Isten Szentlélekének hatalma. Mondjuk ki bátran, bármit is üzen a Lélek. De legalább az Ige hirdetői cselekedjék azt, amit hirdetnek. És ha jön az ítélet, felkészülve várjuk, annak tu-

datában, hogy az egyik legszörnyűbb ítéletben is ott lebegett az örvénylő habok hátán a hűségekkel az életmentő bárka.

Isten az igehirdetéseket ítéletet is hirdet. Nem tehet mást. Hozzávaló közeledésének az útját mi készítjük el. Üzenetünk irányát, súlyát cselekedeteink által készítjük meg. Az ítélet meghirdetéséért, a súlyos mondanivalóért nem okolhatjuk az igehirdetőket, bár ősidők óta ezt tette a nép. Isten sem szívesen hirdetteti meg az ítéletet. Vár vele az utolsó percig. Szívesebben dicsérne, áldana. A jó lelkiállapotban levő igehirdető sem örül az ítéletnek. Nem is szívesen mondja el. Ha lehet és szabad, késik vele. De végül is csak ki kell mondania, hiszen Isten az ő szavát rajta is megkeresi. Sajnos, közömbössé vált gyülekezetek vagy személyek az ítélet hallatán sem indulnak meg a megtérés útján. Mentséget keresnek, másokat okolnak, megértődnek.

Amikor olyan Ige előtt áll az igehirdető, amelyben ítélet van, tartson komoly önvizsgálatot! Szabaduljon meg sérelmeitől, terheitől, bűneitől és úgy és csak annyit ítéletet mondjon, amennyit Isten akar. Soha ne a maga látását, ítéletét adja közre. Ezzel csak árt Isten tekintélyének és szeretetének. Arról se feledkezzék meg soha, hogy jó-nási lélekkel kimondott ítéletei Istenre nézve nem kötelezőek. Mert míg Isten ítéletet hirdet, addig mindig megvan a megtérés lehetősége. Isten pedig képes arra, hogy adott szava ellenére is fel-függeszesse ilyenkor a meghirdetett ítéletet. A Jónások süllyedő városokat és embereket szeretnének látni. Isten azonban a megtérőkben gyönyörködik.

Boros Gergely:

Az igehirdető és az igehirdetés c. előadásának egyik részlete

A templomépítés szünetel

Miért állt le a nagy lelkesedéssel megkezdett templomépítés? Arról nem tudunk, hogy Cirus visszavonta az engedélyt, arról sem, hogy valamiféle tiltó rendeletet adott ki. Inkább arról van szó — ahogy ez a szövegből is világosan kintűnik —, hogy a környező népek tették lehetetlenné a munka folytatását. Az a megfogalmazás, hogy „az ország népe elcsüggesztette Juda népét, és elrettentette őket az építéstől” (4:4), arra enged következtetni, hogy az „őslakók” rémítő propagandahadjáratba kezdtek. Emellett bizonyára leállították az anyagszállítást, igyekeztek elszigetelni a hazatelepülőket. Juda az ellenség harapófogójába került. De vajon a nép vezetői miért nem fordultak Cirushoz, hisz végtére is ő a „világ ura” volt, és a templomépítést ő rendelte el. Hogy a fölvetett kérdésre válaszolni tudjunk, érdemes néhány pillantást vetnünk a Perzsa Birodalom politikai helyzetére.

Az 530-as évek közepe felé közeledünk. A valóban nagy hadvezér, Cirus, Egyiptom elfoglalását tervezi. Arra törekszik, hogy keleti határait biztosítsa, hisz Egyiptom távolesik az anyaországtól, s a hadjárat fölbátoríthatja a környező nomád törzseket az esetleges betörésekre, ha Cirus messze Egyiptomban hadakozik. Ezek a nomádok azonban szinte minden erejét lekötötték. Az egyiptomi hadjárat tervei tehát lassan formálódtak. Ami a belpolitikát illeti — a birodalom népeinek nagy függetlenséget adott. Ha az adó befolyt, az egyes népek belső ügyeivel nem sokat törődött. Nem feltétlenül biztos, hogy a zsidó főemberek írtak panaszlevelet Cirusnak, de ha írtak is, a távoli tartományokban harcoló Cirus bizonyára nem sokat tett (nem is sokat tehetett) a Judát körülvevő népek agresszív destrukcióinak megszüntetése érdekében. Egyébként is, ha Cirus beavatkozik e villongásba, valamelyik felet feltétlenül magára haragítja, s az egyiptomi hadjárat szempontjából éppen úgy (ha nem jobban!) szüksége van a Judát körülvevő népek támogatására, mint a judaikákéra.

Peter Welten:

A kövek beszélnek

Kis mészkőoltárok (30–50 cm magasság körüliek) Palesztína egész területén és Palesztínán kívüli ásatásokból is ismeretese. Csekély magasságuk és kis alapterületük, de anyaguk (a mészkő) is bizonyítja, hogy ezek füstölőoltárok voltak. A jeruzsálemi templomban is volt ilyen. 1Kir 7:48 szerint aranyból készült. És 6:6-ban a szerző a füstölőoltárról vesz fogóval eleven szentet. Az aradi szenthelyen mindkét fő típusát megtaláljuk a palesztinai szenthelyeken és a jeruzsálemi templomban egyaránt használatos oltároknak.

A felirat és ábra nélküli, felül lekezikített, csiszolt oldallapú kövek már az Izráel előtti időkből is jól ismertek Palesztínában. Mint „kép nélküli Istenképmások” állnak a szenthelyekben, az Isten jelenlétét jelképezik. A kananeusoknál a férfi istenség jelképei voltak.

Az Ótestamentumból is ismertek ilyen Massébák. Jóllehet pogány szokás volt, és a próféták a kései királyok korában szigorúan tiltották az efféle kövek állítását, tény, hogy Izráel Istenének is emeltek követ. Jákób — álma után, melyben az égi lajtortját látta — Béthelben állított és kent fel emlékoszlopot (1 Móz 28:18).

Érthető, hogy a jeruzsálemi templomban soha nem volt ilyen „kép nélküli istenképmás”, mint Palesztína többi területein. Isten megjelenésének a helyén, a jeruzsálemi templomban a Dávid városából Salamon által a templom szentek szentjébe átszállított frigyláda töltötte be ezt a szerepet (1 Kir 8:1–13).

Míg egyébként leginkább csak egyedülálló oltárokat vagy oszlopokat találunk, Aradon egy teljes szenthely került feltárára; már ez a tény is kiemelkedő jelentőséget biztosít e leletnek.

Vajon Jahvének, Izráel Istenének szentelt helyről van itt szó, vagy bálványtemplomról?

A létesítmény felépítése, de a leletek egész létére sem dönti el a kérdést. A kananeus létesítmények hasonló elrendezésűek. Másrésről azonban abból kell kiindulnunk, hogy Júdeában, Jeruzsálem közelében nagy számú még további szenthely állt a királyok korában. 1 Sám 9:12–25 szerint Sámuel Rámában tevékenykedett; Salamon Gibeonban a nagy magaslaton való áldozás után látta az 1 Kir 3:5-ben leírt csodálatos álmát.

A királyok kora vége felé a kultusz-helyek a jeruzsálemi kivétellel kétség-telenül erős kritika alá kerültek, mint azt Hóseás (10:8) prófétái szavaiból tudjuk. Jósias király volt az, aki gyökeres kultuszreformot hajtott végre, helyre-

Cirus keleti csatározásai mindaddig eredményesek voltak, amíg védekezett a nomád betörések ellen. 529-ben azonban támadó hadjáratba kezdett az Aral-tó-tól keletre élő szaka masszageta törzs ellen. A csata vereséggel végződött, Cirus is életét vesztette. Ezsdar 4:5 megjegyzi, hogy az építkezés Dárius perzsa király uralkodásáig szünetelt. Tehát Cirus utóda (aki egyben az említett I. Dárius elődje volt) sem tett semmit a templomépítés újrakezdése érdekében. Azon a politikai zűrzavaron, amely Kambiszész, az új uralkodó halála után jellemezte a Perzsa Birodalmat, I. Dárius (Dareja-wos, Hisztaszpasz fia) lett úrrá. Mielőtt azonban rátérnénk Dárius tevékenységének értékelésére, tegyük vizsgálat tárgyává Ezsdar 4:6-ot. Ez a vers egyesek szerint az imént ismertetett korra vonatkozóan tartalmaz utalást, amikor megjegyzi, hogy Ahasvérós uralkodása kezdetén vádoló levelet írtak Juda és Jeruzsálem lakói ellen. A tudósok egy része ezt az Ahasvérósról Kambiszesszel azonosítja. Bár e föltevésnek sincs sok alapja, az azonban biztos, hogy témánk szempontjából akkor sem jelentene sokat, ha igaznak bizonyulna, hisz Ezsdar 4:6 csak arról tudósít, hogy kapott Ahasvérós egy panaszlevelet, arról nincs szó, hogy erre tiltó rendelkezéssel válaszolt volna.

A Bibliaolvasó vezérfonal vasárnap délelőtti sorozatában Ezsdar könyve is szerepel, szenteljünk hát néhány szót az Ahasvérós problémának. Általánosan elfogadott az az álláspont, hogy e név (perzsa íratokban Khshajarsa) a méd-perzsa uralkodók rangját jelöli. Nem jelent tehát többet, mint pl. az egyiptomi fáraó, vagy a filiszteai Ábimelek — csak arra utal, hogy az illető uralkodó, király. A Biblia kánonikus könyveiben három személyt jelöl az Ahasvérós név (Ezsdar 4:6, Eszter és Dániel könyvében). Különböző helyzetükből adódóan lehetetlen, hogy egy személyre vonatkozzanak ezek a megjelölések. Föl kell tételeznünk, hogy legalábbis a „méd Dárius” apja (Dán 5:31. kk.) és Eszter

állította az igazi istentiszteletet (2 Kir 22–23), miután megtalálták a templomban a törvénykönyvet (amely a Mózes 5. könyvével azonos). De ez már a kései királyok kora!

Hogyan értelmezhetjük tehát az aradi leletet?

A kis, dél-júdeai erődtítmény a déli birodalom központjában állt. Fontos katonai funkciója volt, ezt igazolják a kiásott vésett, írásos cserepek.

Hogy egy kis erődtítmény, érthetően királyi-városi funkciót töltött be, szent-helye évszázadokig szállása legyen egy pogány istennek, nagyon valószínűtlen. Errekes lelet az a két cserép is, amelyen két jeruzsálemi papi család neve szerepel. Pashur és Meremoth a két név. Az Ótestamentum is megemlíti őket; a száműzetés utáni időben éltek. Könnyen lehetséges, hogy ezek a papi családok már a korai évszázadokban is hivatalt viseltek, akár Jeruzsálemben kívül, más szenthelyeken. Feltételezésünk szerint tehát Izráel Istenének szentelt magaslatról van szó, de — a Massébák alapján — pogány behatással.

Az aradi lelet szemléletes példája annak, milyen volt az ótestamentumi magaslát. Természetesen nem csupán egy kimagasló hely a szabad ég alatt, hanem egy létesítmény épületekkel és településsel. Amikor 2 Kir 17:9-ben a birodalom északi népéről és azok királyairól olvassuk: „És építettek maguknak magaslátokat minden városaikban, az őrtornyoktól a kerített városokig”, amint Arad példája mutatja — érvényes a déli területekre is. Ezeket — úgy tűnik — már csak a későbbi kor emberei utasították el, rombolták szét.

Arad templommagaslátával egy példája azoknak a megtelepedéseknek, amelyeket Palesztína földje nyújtott az ásatásoknak csak egy évszázada alatt is. Hol is lehetne ennél jobban ególdozati, füstölőoltárokat vagy Massébákat tanulmányozni? Hol tudnánk szemléletesebb képet szerezni egy kultuszmagaslatról?

Tisztázódik az is, miért került jelen-tőségben a jeruzsálemi templom építé-szetileg és teológiailag is a többi, vidéki szenthelyek fölé: egyedül ez épült tisztán isteni kijelentés szerint, és sem építé-szetileg, sem teológiailag nem kevered-tett a bálvány-kultusz-helyek szokásai-val, mint gyakran amazok.

Arad példája azt is bizonyítja, meny-nyire fontosak a palesztinai ásatások eredményei a Biblia megértéséhez és magyarázásához. Ezek bizonyítják a Biblia hitelességét, igazát a múltra nézve, ami biztos alap arra, hogy az Ige jelenre és jövőre szóló kijelentéseit is igaznak, érvényesnek fogadjuk el.

Németből fordította:
Gerő Dorottya

könyvének Ahasvérósa különböző sze-mély.

Az Eszter könyvében szereplő Ahas-vérósról általában Xerxesszel azonosítják. Vannak olyanok is, akik Kambiszészre gondolnak, ez az azonosítási lehetőség azonban Eszter könyvének dáfumai sze-rint kizárható. Szemben Josephussal, aki Eszrás és Nehémiás működését Xerxes idejére teszi, és Eszterrel kap-csolatban csak az Ahasvérós nevet em-legeti, úgy gondoljuk, hogy ez az Ahas-vérós azonos Xerxesszel. Nem lenne meggyőző az az érvelés, amit Neh 2:6-ra építhetnének az ellenkező vélemény hívei. A jelzett vers szerint Nehémiás utazásával kapcsolatban folytat meg-beszélést az uralkodóval — s a szerző szükségesnek látja megjegyezni, hogy a megbeszélés alatt a király felesége is jelen volt. Ez a kitétel valóban furcsa. Messze mennénk azonban, ha ennek alapján arra gondolnánk, hogy ez a ki-rályné Eszter volt, és hogy az ő befo-lyásának köszönhető az egész nehémiási restauráció, ugyanis Damaspiáról a Ne-hémiás korában uralkodó Artahaszta főfeleségéről is köztudott, hogy különö-sen szimpatizált a zsidókkal. Neh 2:6-ban tehát bizonyára róla esik szó.

Szerintünk Ezsdar 4:6 Ahasvérósa is Xerxes. E fejezetben a szerkesztő meg-említi azoknak az uralkodóknak a nevét — tematikusan szkenesztve — akik ide-jében panaszleveleket írtak a zsidók el-len. Ezért állhat itt Artahaszta neve is, abban az arám betétben, amely 7–23-ig tart. Az 5. vers kronológikus folytatása a 24., amely megjegyzi, hogy ekkor (a 4:1–5-ben meghatározott események következtében) szüntették meg a mun-kát Jeruzsálemben az Isten házána. és szünetelt az Dárius perzsa király ural-kodásának a 2. esztendejéig. Ez az ural-kodó nemcsak területileg, hanem politi-kailag és államszervezetileg is hatalmas-sá tette Perzsiát. Méltán nevezik Nagy Dáriusnak. Ő volt az, aki engedélyezte a jeruzsálemi templom fölépítését.

Ifjú Almási Mihály

A templomajtó aranya

2Királyok 18:13–16

Megszoktuk már, hogy a Szentírásnak néhány verssel tömören kifejezett tudósításai mögött nagy események, győzel-mek vagy vereségek, csodák és tragé-diák zajlanak le. Így e néhány versben is — de különösen a 16. versben — Isten egyik kedves emberének szomorú lelki-állapotát tárja elénk a királyi évköny-vek írója. Megtanít ez az ige arra, hogy a legerősebben álló lelki emberek életé-ben is előfordulhatnak váratlan helyze-tek, pillanatok, amikor megínoghat a hit és a bizalom, és való igaz az apostol figyelmeztetése: aki áll, vigyázzon, hogy el ne essék.

A templomajtóval egybeszővődött Ezé-kias király hite és hitetlensége, Istenbe vetett bizalma és az emberekre telkintő szív ingatagsága. Ezékiás atyja, Akház istentelen király volt, aki a népet hitet-lenségre, bálványimádásra vezette. A nép közül bizonyára sokan fájdalommal szemlélték ezt, és szívükben hűek ma-radtak az Úrhoz — nem hajtottak fejet és térdet a Baálok előtt. Így tett Ezékiás is. Úszott az árral szemben, és istenta-gadó családjában megőrizte szíve tiszta istenhitét, csendben, míg apja élt. De ha-tározottan tervezte, hogy uralomra ju-tása esetén mindent helyreállít Izrael-ben. 25 éves korában kezdett el uralkod-ni. Kezdetől fogva a hit embere volt. Ő rontotta le a magaslatokat, törte el az oszlopokat, vágta ki az Aserát. Az Úrhoz ragaszkodott, és el nem hajolt tőle 2Kir 18:4–6).

Ennek az odaadásnak a jelképe a templomajtón ragyogó arany és ezüst, amellyel ő boríttatta be a csupasz fát. Külső jelek ezek csupán, mégis elárul-ják szíve indulatát és állapotát. A temp-lom ezáltal csodás ruhába öltözött. Va-lahányszor ezután a templomba ment, örömmel szemlélte az ajtó aranyát és szíve hálásan dobogott Isten felé, aki jó előmenetelt adott neki mindenben. Így ment a diszes ajtón át a szentjébe Istent imádni, segítségét és tanácsát kikérni.

Évek teltek el. Isten vele volt és meg-áldotta őt. De jött egy rossz esztendő. Feljött az asszír király, és elfoglalta Juda minden bekerített városát. Ezékiás, aki elszakadt Asszír királyától és nem szolgált neki (7. v.) — kiutat keresett. Megjött a nagy támadó seregűtől. Mit te-hetne maroknyi népével ellenük? A leg-jobb megoldásnak azt látta, hogy pénz-zel engeszteli ki az asszírokat. Hajlandó volt arannyal és ezüsstel megfizetni azok követelését. A váltásádjig igen nagy volt.

(Folytatása következik)

Dr. Vigh János

Fogadd el!

*Pacsirtadal nyári hajnalon,
fűszálak harmatos cseppje,
önfeledt napsugár viruló lombokon,
kín-rejtő erdők ölelő csendje,
kiáltó nappalok, csillagos néma éj,
kalásztenger felett halkán dúdoló szél:
öntudatlan létük hála-imájá
hozzád száll, Atyám, az égi oltárra...*

*Csak én hallgatok,
báránnyok lelkén is foltot kereső,
öndicsben fuldokló fiad.
Szememre fátylat von naponta
a hitetlenség,
szívemre ül a kétségbeesés,*

*Most szégyen lángol arcomon,
remegő térdem hozzád vonszolom,
ajkamra is visszatér az elmúlt imádság.
Megtört szívem, sóhajtasom fogadd el,
jó Atyám!*

Ifjú Berki András

„Ha ismernéd Isten ajándékát...”

János 4:10.

Jákób kútjánál hangzott el Jézus Krisztus ajkáról ez a kijelentés. Ott ült egyszerű kőtövében „Isten ajándéka”, arcán a fáradtság, saruin az út pora. Ajka tikkadt, szomjúságát akarja oltani. Egy embert látunk benne: az Ember-fiát, aki mégis több, nagyobb, mert az örök élet buzgó forrásának a Kútfeje. Vele szemben egy asszony áll, akitől vizet kér. Vizet kér az, aki az élet vi-zét hozta az egész emberiségnek, hogy aki ebből az örök forrásból iszik, soha meg ne szomjazzék. Az asszony előtt ismeretlen Jézus. Fürkész, kutatja arca vonásait, öltözkéjét, nem fedez fel mást, mint a zsidó nemzetséghez való tartozá-sát. Jézus nem rejteget semmit lényét illetően, egy a mindennapi emberek so-kaságából, és mégis van valami meg-ra-gadó, lényéből kisugárzó, rendkívüli vonzó erő benne. Eppen ezért csupán sejtetni kívánja az asszonnyal a szemé-lyében hordozott küldetésének nagy örömet, amikor így szól: „Ha ismernéd Isten ajándékát”.

Ez a kijelentés egy személynek, egy samariai asszonynak szólt Jákób kútjá-nál, de szólt és szól ma is, napjainkban is mindenkinek, a világban élő egész emberiségnek. A kérdés az, hogy ismer-rik-e az emberek Isten ajándékát. Isme-rik-e az ajándékban rejlő megmentő és szabadító hatalmat, mely megoldja a bűn bilincseit? Vajon ismerik-e Isten nagy szeretetét, amely odaadta Fiát a keresztre, hogy halála által életet adjon a megtérő bűnösnek? Tudják-e, hogy Jézus a legfelségebb ajándékot hozta: Isten országát? Tudják-e az emberek, hogy ez az ajándék örömhírt jelentett és jelent ma is az egész világnak? Tud-ják-e, hogy Isten a világegyetemet ke-zében tartó és mindent irányító Isten a legnagyobb ajándékozó? Mindezeknek az ismeretére el kell jutni!

Ha valaki ajándékot kap, az ajándé-kot megnézi, és felbecsüli annak értékét is. Pál apostol így ismerteti meg veled és mindenki vel az ajándék felbecsülhe-tetlen értékét, amikor így szól erről: „Az Isten kegyelmi ajándéka pedig az örök élet, a mi Urunk Krisztus Jézus-ban” (Róm 6:23). A halhatatlanság ajándékát adja néked. Az Isten orszá-gába akar elvezetni, az örök fény, a vi-lágosság honába, ahol nincs többé a földi élet fáradalma, a szenvedés gyöt-relme, a halál hatalma. Igyekezz azon lenni, hogy Isten eme nagy ajándékát mielőbb elnyerjed! Igyekezz megismerni az igazságot, megtapasztalni kegyelmét, szeretetét! Az életben nem lehet szá-modra nagyobb ajándék, mint Jézus Krisztus megismerése, kegyelmének el-nyerése. Pál a filippibeli gyülekezetnek figyelmeztetés gyanánt írta: „A mi or-szágunk a mennyekben van...” (Fil 8:20).

Életünk nem csupán a földiekre kor-látozódik, ezért irányítja tekintetünket az égiekre is. Isten országát Jézus hozta el, és hogy ezt elnyerhessük, el kell fo-gadnunk őt, hogy kialakuljon lelkünk-ben az ő országa. „Az Isten országa ti-bennetek van” — mondja Jézus (Lk 17:21). Ebben hinnünk kell! Hinnünk, hogy elarasszon bennünket áldásainak ajándékaival. Boldog ember az, aki az ismeret ilyen fokára elértkezett, mert az örök élet fénye ragyogja be életét. Bol-dog ember az, aki az élő Istennek ke-gyelmes közösségét — annak ígéretével — a megismerés által már itt e földön megízlelte. Annak a szívét és lelkét át-hatja az öröm, a hála és ajka megnyílik Isten dicsőítésére. Nyíljon meg, testvé-rem, a te ajkad is, és boldog, örömteli szívvel mondd el: „Istennek pedig le-gyen hála az ő kimondhatatlan ajándé-kaért!” (2Kor 9:15.)

Somogyi János